

մատուցուին վանքին զրան առջև, ուր խոնուած երկեսն բազմութիւնը բերնէն եկածը թող հուտայ անպատկառ:

Քէյֆսիզեան յուզումէն ու ամօթէն ընկճուած, վերջապէս ինքզինքը կը յաջողի նետելու վեհարանը, ուր կը հրաւիրէ Միարանութեան և ժողովուրդին խօսք հասկնողները, յանձնախումբ մը կազմէ անոնցմէ, զխառնութեամբ Աջապահաններու պէտ Տիրացու Մատթէոսին, որուն կարեւորութիւնը հարկ չկայ ըսելու, որ կը բազմապատկուի այս առթիւ և պահաւաններու բանալիները յանձնելով կը խընդրէ զայն, երթալ հաստատելու Աջին ներկայութիւնը: Գանձնախումբը կը վերադառնայ հետը բերելով Աջը, որ թէեւ կը հանդարտեցունէ խոսովութիւնը, բայց արբամադրութիւնները երկուստեք կը մնան լարուած մինչև վերջ: Քէյֆսիզեան կ'արդարանայ արդարեւ, սակայն ետէն խորապէս խոցուած՝ չ'ուզեր այլ ևս վայրկեան մը մնալ հոն, ուր այդին պահելու պատճառակաւ, այդպայանը ձեռնողներ կը գտնէ միայն: Անհամբերութիւնը կ'ունենայ զեռբազմութիւնը չցրուած՝ նորէն ճամբայ ելլելու և առիթ հուտայ անախորժութիւններուն անգամ մըն ալ կրկնուելուն: Կ'ըսուի թէ քար նետողներ իսկ եղած են կունակէն, երթալ չվերադառնալու չարամադթութիւններով, ինչպէս առհասարակ կ'ընեն կիրիկեցիք, անհաճոյ հիւրին ետեւէն, սակայն ասիկա կ'ըլլայ զաղտնապէս և որքան կարելի է, առանց մեղանչելու հիւրասիրութեան օրէնքներուն գէտ:

Այս ախար գէպքը թերեւս անդրադարձումն է Մուսարէկեանի օրերուն՝ Աջին կորուստով ժողովուրդին մէջ առաջ եկած վախին ու զգուշաւորութեան, որուն մէջ ինչպէս կը տեսնուի, ահապին զեր խաղցած է նաև Աջապահաններու չարամիտ զրգուծութիւնը:

Այնուհետև Քէյֆսիզեան կաթողիկոս մինչև 80ական թուականները կը գեղերի Մարաշի ու Այնթապի կողմերը, առանց երես դարձնելու գէպի Սիւս Անտր մեկնելէն հազիւ երկու ամիս վերջ Աթոռին մէջ կը պատահի նոդկալի գործ մը, որ աւելի կը վարկաբեկէ Սսեցիները յաջա Աթոռակալին: Քանի մը երեկոյններ, ամբաստան քին պատճառաւ վանքին անրնակութեան օգտուելով, գիշերանց կը խորտակեն մայրտաճարի ու գունձատան գոնէրը, նոյն տարուան միւսոնօրհնութեան արդիւնք գումարը վերցնելու մտքով. սակայն զայն չգտնելով, քանի որ կաթողիկոսը միասին տարած է եղեր, քանի մը ծրար թանկագին իրեր կը վերցունեն, որոնք վերջը կը գտնուին մօտիկ մացառներուն մէջ և վանք կը բերուին զոյգն վնասով:

Այս գէպքերէն վշտացած՝ պէտք է խոստովանիլ որ, Քէյֆսիզեանի սիրտը անգամ մ'ալ չտաքցաւ Սսեցիներուն վրայ, մինչև մահը: Ամէն քարոզին ան առիթը կը գտնէր ձազկելու զանոնք համարձակ: Իսկ Սսեցիներն ալ փոխաբէն չներեցին բնաւ, Սսեցի չըլլալով հանգերձ Սսոյ ամբողջը բուսելու իր յանդգնութիւնը...

Լաոնապա ԵՂԻՇԷ ԵՊԱ. ԿԱՐՕԵԱՆ

ՆՇԽԱՐՔ ՆԱԽՆԵԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ա. Ե. Բ. Ե. Մ. Ի. Ա. ՍՈՐԻ. ՈՅ

ՎԵՇՏԱՍԱՆ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔ ՎԱՍՆ ՆԻԿՈՍԻԴԵԱՅ ՔԱՂԱՔԻՆ

(Շարունակութիւն)

Մի' եղիցի ամպարչտութիւն⁽¹⁾ ի ծածուկ, զի մի' եղիցի շարժումն յայտնի: Մի' զաւրասցի անաւրէնութիւն, զի զուցէ՛ զաւրասցի զլուռն. հայեցաւ քաղեա

(1) Թր. ունէր՝ ամպարչտութիւն. ուղղակի յաւելում մամը ա զորոյ:

յերկինս, հայեցաւ բարկութիւն յարաբան: Մեկնեացին ի միջոյ մերմէ, զի զուցէ սպառնցիմք ընդ նոսա: Եթէ հազորդեացուք գնոսա ընդ մեզ, գերիւն՝ զմեզ ընդ նոսա բարկութիւն: Ահա ընդ ծանր երկաթի ընկզմի՛ փայտ թեթեւ: Եւ փայտ

որ աւսոյն է ի վերայ ջուրց, ընկզմէ ծան-
րութիւնն⁽¹⁾ երկաթոյ, նեա ընդ որում պատ-
ուաստեալ են թիւք թիւք թաշկ յաւգ:
Որ ինչ կապեալ է ընդ ծանրութեան, ընդ
նմին ընկզմի իրրեւ զնա: Եւ որ ինչ լըծ-
եալ է ընդ թիւք թիւք թաշկ զծանրութե-
ան նորա: Հատցուք զըհաղորդութիւն
մեր ի չարաց, կապեալք զըսէր մեր ընդ
բարիս: Զի ընդ թիւք թիւք եւ ընդ հոգե-
ւորսն ելլուք ի խորխորատից: Քամ ընդ
նոյ՛ր ապրեցաւ, ծանրն ընդ թիւք թիւք:
Ոչ ընկզմեցաւ ի ջրհեղեղէն, զի կապեալ
էր ընդ հոգեւորին: Կինն Դոմթայ կորեա
յուզղուծ⁽²⁾, զի հատաւ նա յարգարոյն:
Ոչ ընկաւ Շմաւոն ի ջուրսն, զի կալա
զձեռն նորա հոգեղէնն: Զոքաւ ընկզմի
ծանրն այն, եւ վերացոյց թաշկն բնու-
թիւնն: Եւ աշխարհն ծով ծածուկ է, որ
ընկզմին ի սմա հոգիք⁽³⁾: Ահա կայ ի մի-
ջի մերում զաւրութիւնն որ կրէ զամենայն:
Կարգացուք առ նա իրրեւ զՇմաւոյնն,
զի վերացուցէ՛ զմեզ իրրեւ զՇմաւոյնն:
Նայ⁽⁴⁾ վերացոյց ի յայտնի ծովուն, նա
վերացուցէ ի ծածուկ ծովուն: Եւ մեզ
զաւրինակ աշակերտաւն, թէ մերձ է որ
կարգայ առ նա: Զի որպէս զերծոյցն յայտ-
նապէս, զերծուցէ՛ եւ ծածկապէս: Որ
զերծոյց ի բերանոյ ծովուն, նոյն զերծու-
ցէ յամենայն բերանոց: Նա եւ ձեռն քա-
ղաքիս մերում, եւ ձգեաց եհան զսա ի
ծովէ: Զի ընկաւ իրրեւ զՇմաւոյնն, եւ
եւ յանկարծ իրրեւ զնա: Զեռն որ զամե-
նայն ունի ի վեր, ա՛մ ի վեր զքաղաք
այս տկար: Մե՛ծ է առաքինութիւնն զոր
արար առ մեզ, քան զայն որ արարն առ
Շմաւոյն: Զաւրութիւն որ կրէ զամենայն,
եհան զմին ի մի ծովէ: Յերկց ծովուց
եհան զմեզ երրորդաստուածութիւնն⁽⁵⁾:
Մի՛ հատցուք զսէր մեր յամենակեցոյց զաւ-
րութեան: Մի՛ կապիք ընդ չարս սովորու-
թեամբք իրրեւ զանասունս: Անասուն ա-
նըզամ զի ծառայ է, կապեալ լինի բըռ-

նարար: Լուծցուք զանձինս մեր ի չարաց,
զի իշխան է աղատութիւն մեր: Հատէք
ի ձէնձ զկեցորդութիւնս նոցա, զի մի՛ մե-
ռանիցիք ի մեզս նոցա: Հատէք ընկեցէք
զծանրութիւն, զի մի՛ ընկզմիցիք ո՛ր հո-
գեւորք: Ի ծածուկ ծովուն չըջիք, ընկե-
ցէք զծանրութիւն նաւաց ձերոց: Նաւ
թախէ զծանրութիւն իւր յորժամ յառնէ
այի ի վերայ: Ահա պատեալ են զմեք ա-
լիք, մի՛ ծանրացուք զի մի՛ ընկզմես-
ցուք: Նաւ ընկենու գրարիս, մեք ընկես-
ցուք զչարի՛ս մեր: Նաւ ընկենու զստաց-
ուածս, անձն զզուշացեալ է ի մեղաց:
Հոգեւորք էք զուք եւ թիւք, մեկնե-
ցարձք ի ծանունցն: Յիւս փախչի ի լծոյ,
եւ զու կապեալ էս ընդ չարս: Լոյծ զան-
շըն քո առ ի չարաց, զի զուցէ կորնչի-
ցի՛ս ընդ չարս: Հրամայեաց Մովսէսի ժամ
բարկութեանն, զի հեռացին ամենեքեան
առ ի կորիս: Զի զուցէ ի ծանունցն⁽¹⁾,
ընկզմեցին եւ թիւք թիւք: Եհա առ ի
նմանէ զամենայն ցեղսն, զի մի՛ ձգիցին
թիւք թիւք ընդ ծանուն յորժամ ընկզմին:

Հրապարակեաց (Շար.) Յ. Յ. Մ.

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԳԻԻՏ ԽԱՉԻ ՀԱՆԳԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գիւտ Խաչր, միջեկեղեցական իրաւունքներս կող-
մէն, Հայոց համար ամենէն հանգիստաւ օրն է Ներ-
սայէմի մէջ: Հանգիստ կ'սկսի Շարք երկուցէն,
Հրաշափառով Ս. Յարութեան Տաճարին մէջ.— կի-
րակամութի ժամերգութիւնք եւ կիրակի առաւում ժամն
ու պատարագը կը կատարուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ
եկեղեցոյ մէջ, որ կառուցուած է Գիւտ Խաչի աւան-
դական Բարայրին վրայ: Հրաշափառք կատարեց Լու-
սաւորագէտ Մեսրոպ Սեբական, իսկ կիրակի օրուան
հանգիստապէսն էր Ամեն. Ս. Պատարագ Հայր: Գիւտ
Խաչին բախօր Հայոց ամենէն մեծ եւ ամենէն հան-
դիսաւոր եւ սարսան մէջ վերջին բախօրն է, որուն կը
մասնակցին Միաբանութեան բոլոր հոգեւոր անդամնե-
րը: Ամեն. Ս. Պատարագ Հայր, հայրապետական զգես-
տաւորութեամբ, ամպնովանի ճեղքէ, եւ Փրկչի խաչա-
փայլի մատուցելու պատուակող է Ս. Արուսիս մեծա-
գործ պատարագներէն Շրջալակի Գրիգոր Սեբականէն
յիշատակ՝ արժար-տակալով եւ ականակուած մեծ խաչը
ձեռքին, նախապահեց այս բախօրին, որ բոս սովորու-
թեան երեսը կը դառնայ Ս. Գերեզմանին շուրջ:

(1) Այսպէս յօրինակին:

(1) Օր. գրէ՝ ծառայիւն, իսկ ճշտելուամ ուղ-
ղչին:

(2) Այսպէս յօրինակին:

(3) Ի թղ. 330ա ի ստորին լուսանցան գրեալ
է, թաւի թէ ի բռն իսկ գրէ՛ն՝ այլեւս զեղկելիս
ով եղբայրս:

(4) Այսպէս յօրինակին:

(5) Իրրեւ մի բառ գրեալ, ամ պատուով=եր-
րորդութիւնն: